Houd Nederland vrij van de Japanse kever

In Europa én in Nederland zijn grote zorgen over Popillia japonica, de Japanse kever. Deze werd in 2014 voor het eerst in de EU gevonden in Noord-Italië. Sindsdien heeft hij zich verder verspreid in Italië en Zwitserland. De snelheid waarmee de kever zich in Italië en Zwitserland kon vestigen en vermenigvuldigen is alarmerend, en de schade die de kever daar aanricht is immens.

Aanwezigheid van de Japanse kever leidt in teelten van waardplanten zoals bepaalde struiken, (zacht)fruit en gras(zoden) en in grasland en sportvelden tot forse schade. De Japanse kever is daarom een quarantaine-organisme in de EU. De maatregelen die de EU voorschrijft leiden tot enorme economische schade in de teelt van bomen en struiken, vaste planten, perk-, kuip- en potplanten, graszoden, jonge planten, (zacht)fruit en in graszaadproductie.

Uitroeiing is zeer lastig, dit kan alleen als een introductie direct wordt gesignaleerd en gemeld. Na een vondst of een uitbraak gelden door de EU voorgeschreven ingrijpende en verstrekkende maatregelen. Die hebben grote gevolgen voor sectoren; vanuit een afgebakend gebied mogen planten niet meer verhandeld worden.

Deze factsheet bundelt de beschikbare kennis rond Popillia japonica en wat ú kunt doen om te zorgen dat Nederland vrij blijft van de Japanse kever.

Japanse kevers op een zwaar aangetast druivenblad

Veel waardplanten

Op dit moment zijn er meer dan 400 soorten bomen en planten bekend als waardplant van de Japanse kever. De meest favoriete waardplanten van de larven van de Japanse kever zijn leden van de grassenfamilie (Poaceae). De volwassen kevers zijn onder andere te vinden op Acer, Aesculus, Betula, Castanea, Cyperaceae, Fragaria, Hibiscus, Juglans, Malus, Phaseolus, Platanus, Populus, Prunus, Rosa, Rubus, Salix, Solanum, Tilia, Ulmus, Vitis, Zelkova en Zea.

De European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) houdt een actuele lijst (scan QR) met waardplanten bij.

Herkomst en verspreiding

De Japanse kever komt oorspronkelijk uit Noordoost-Azië en is reeds verspreid naar Noord-Amerika. In 2014 werd de kever voor het eerst in de EU gevonden in Noord-Italië. Sindsdien verspreid hij zich verder in Italië en ook in Zwitserland. Enkele kevers zijn in andere EU-landen gevonden, maar tot nog toe heeft hij zich daar niet gevestigd.
De Japanse kever verspreidt zich vooral over grotere afstanden door mee te liften met goederen of voertuigen uit risicogebieden. De eitjes en larven kunnen in grond of groeimedium aanwezig zijn en liften mee met bomen en planten in pot of met kluit.
Popillia japonica kan goed vliegen. Volwassen kevers kunnen zich op eigen kracht verplaatsen tot 500 meter per dag. Gevestigde populaties kunnen zich jaarlijks 7 tot 20 km verder verspreiden.

Levenscyclus

Afhankelijk van het klimaat kunnen volwassen kevers van begin juni tot oktober voorkomen. Ze zijn ongeveer zes weken actief: dan voeden ze en paren ze. Eitjes komen na ongeveer twee weken uit. Larven voeden zich met wortels tot het te koud wordt, waarna ze in de grond kruipen om te overwinteren. In het voorjaar verpoppen ze en komen in de zomer als kever bovengronds. In de nazomer is de levenscyclus voltooid en sterven volwassen kevers af.

Symptomen aanwezigheid

Een kever is ongeveer 1 cm groot, heeft een metaalgroene kop, koperkleurige dekschilden en witte haren in plukjes op het achterlijf.

- Volwassen kevers vreten waardplanten van boven naar beneden kaal, waarbij ze zich vooral voeden met het bladmoes. Aan een zwaar aangetaste plant blijven alleen de nerven van de bladeren. Daarnaast tasten de kevers ook bloemen stengels en vruchten aan;

Een larve is 1 tot 2,5 cm lang, heeft een bruine kop, een wit lijf, drie paar lange poten en een opgezwollen achterkant.

- De larven eten wortels, maar de schade die zij aanrichten is op het eerste gezicht minder duidelijk. Aangetaste planten vertonen bladvergeling. Omgewoelde grond rondom waardplanten kan erop duiden dat vogels op zoek zijn geweest naar de larven in de grond.

Eitjes zijn 1,5 tot 3 mm groot, wit en worden in grond afgezet. Hierdoor zijn ze vrijwel alleen te zien met een loep.

Een grasveld gekoloniseerd door larven; schade is veroorzaakt door vogels of wilde zwijnen op zoek naar larven.

Adviezen om besmetting te voorkomen

Omdat bestrijdingsmaatregelen een beperkt effect hebben, en alleen effectief zijn bij een vondst van enkele kevers of larven, is voorkomen van een besmetting de beste remedie. U, andere kwekers, toeleveranciers, handelaren en afnemers (zoals tuincentra) kunnen de kans dat de Japanse kever opduikt, beperken door te letten op de volgende zaken.

Let op bij inkoop

- Weet waar uw ingekocht of geïmporteerd plantmateriaal vandaan komt. Is dit dicht bij gebieden waar de Japanse kever al is gevonden? Let dan extra goed op;
- Vraag bij toeleveranciers na of het plantmateriaal, het hiervoor gebruikte uitgangsmateriaal en het groeimedium, afkomstig is uit een gebied dat vrij is van Popillia japonica. Dit moet verklaard kunnen worden door de nationale overheid;
- Maak duidelijke afspraken met toeleveranciers: waaraan moet het plantmateriaal voldoen? Leg deze afspraken altijd schriftelijk vast in leveringsvoorwaarden;
- Spreek resultaten van plantmateriaal regelmatig door met de leverancier. Twijfelt u of het materiaal fytosanitair schoon is? Laat de planten of partij dan niet afsturen;
- Ondersteun buitenlandse kwekers van het plantmateriaal met kennis over Popillia japonica. Leer ze bijvoorbeeld hoe symptomen eruitzien, en ondersteun eventueel bij het inrichten van een aparte quarantaine-afdeling op de kwekerij;
- Verplaats de opkweek indien mogelijk naar veilige, niet-risicogebieden. Kijk daarbij niet alleen naar Popillia japonica, maar ook naar andere schadelijke organismen.

Let op bij transport

- Let op bij vervoersbewegingen door afgebakende gebieden (dus waar de Japanse kever al is gevonden);
- Zorg dat kevers niet een vrachtwagen kunnen binnenvliegen.

Let op bij aankomst

- Controleer op aanwezigheid van een plantenpaspoort;
- Inspecteer zorgvuldig de zending bij ontvangst op uw bedrijf. Let hierbij op eventueel aanwezig onkruid (met name grassen), symptomen van Popillia japonica op de bladeren. Check de aanhangende grond of ander groeimedium op aanwezigheid van larven en/of eitjes. Bekijk ook goed de kwaliteit van de wortels;
- Zorg voor een aparte ruimte op uw bedrijf waar één fytosanitaire eenheid in past en apart gehouden kan worden voor officiële inspectie door de NVWA of Naktuinbouw;
- Plaats de partij pas na deze inspectie op de kwekerij. Label waar mogelijk iedere plant uit die partij afzonderlijk.

Let op tijdens teelt en bij aflevering

- Zorg ervoor dat partijen plantgoed altijd traceerbaar blijven op het bedrijf;
- Zorg voor een duidelijk hygiëneprotocol op het bedrijf. Denk aan schoon houden van bedrijf en bedrijfskleding, handen wassen en logistieke lijnen;
- Houd fytosanitaire eenheden bij elkaar, bij voorkeur in aparte afdelingen;
- Zorg voor duidelijke instructies voor medewerkers bij het oppotten. Denk hierbij aan foto's van kevers, larven en schadebeelden. Hang deze eventueel op in de kantine;
- Scout regelmatig de partijen; gebruik hierbij vangplaten in de kwekerij. Registreer van elke partij de uitval en leg dit eventueel vast met foto's;
- Zorg bij aflevering voor duidelijke instructies en een vast protocol om de planten, voordat ze verpakt worden, goed na te kijken.

Meld (vermoeden van) vondst

In het belang van uw bedrijf, uw gebied en de sector is het zeer belangrijk dat een vondst van Popillia japonica zo snel mogelijk wordt ontdekt om ingrijpende EU-maatregelen te voorkomen. Vermoed u een besmetting met Japanse kever, neem daarom direct contact op met de NVWA of uw keuringsinstantie (zoals Naktuinbouw).Bij een vermoeden mag u geen EU-plantenpaspoort uitgeven. Zonder toestemming van de NVWA mag u ook geen handelingen doen om kevers of larven te bestrijden.

David Cappaert, Bugwood.org

Overige foto's: EPPO Global Database

Maatregelen na vondst of uitbraak

Als in Nederland Popillia japonica, kevers of larven, wordt aangetroffen dan neemt de NVWA maatregelen op basis van EU regelgeving. Deze maatregelen hebben tot doel om de Japanse kever uit te roeien en/of verdere verspreiding te voorkomen.

De maatregelen gelden voor álle bomen en planten met aanhangend groeimedium in het gebied waar Popillia japonica is aangetroffen; niet alleen voor waardplanten. Deze maatregelen betekenen onder andere dat handel gedurende meerdere jaren niet meer mogelijk is. De maatregelen zijn niet nodig: wanneer uit nader onderzoek door de NVWA blijkt dat de kever zich niet heeft gevestigd. Deze richtlijnen hanteert de NVWA bij:

Een vroege vondst

Bij de vondst van één of twee kevers of één larve in een recent aangevoerde partij bomen of planten volgt een onderzoeksperiode: om te onderzoeken of er meerdere kevers of larven aanwezig zijn.

- Bij de vondst van één kever bakent de NVWA een gebied af van minimaal 1 km rondom de vondst;
- Bij de vondst van één larve bakent de NVWA het betreffende bedrijf of de betreffende partij af.

Het onderzoek duurt minimaal één maand. Gedurende deze periode mogen er geen planten met aanhangend groeimedium en de bovenste 30 cm van de grond, het gebied uit. Ook mogen planten niet binnen het afgebakende gebied verhandeld worden.

Een uitbraak

Bij constatering van meerdere kevers of larven is er sprake van een uitbraak. Dan volgt een afgebakend gebied voor tenminste vier jaar met als doel de populatie uit te roeien. Dit gebied bestaat uit:

- Besmette zone: minimaal 1 km rondom de vondst;
- Bufferzone: minimaal 5 km om de besmette zone heen;
- Totaal: een afgebakend gebied heeft een diameter van 12 km.

Vervolgens vindt intensieve monitoring plaats in het afgebakende gebied.

Wat mag niet in afgebakend gebied?

- ⊘ Bomen en planten met aanhangende grond mogen het afgebakende gebied niet verlaten.

Wat mag wel in afgebakend gebied?

- ☑ Verhandeling van bomen en planten met kale wortels, of plantaardige producten zonder wortels (zoals snijbloemen, vruchten, fruit en zaden);
- ☑ Ook mogen onderstaande planten verhandeld worden:
- ☑ Planten geteeld op water;
- ☑ Planten uit weefselkweek;
- ☑ Planten geteeld in een insectenvrije kas die zodanig verpakt zijn, dat ze tijdens transport niet besmet kunnen raken met Popillia japonica. Of de planten worden buiten de vluchtperiode van kevers verhandeld;
- ☑ Planten die vermeerderd zijn buiten een vluchtperiode;
- ☑ Planten met groeimedium mogen binnen een gebied verplaatst worden. Bijvoorbeeld van een perceel naar een schuur om de wortels schoon te spoelen.

Buiten een afgebakend gebied

Bovengenoemde maatregelen om verspreiding te voorkomen gelden alleen voor het afgebakende gebied.

- ☑ De rest van Nederland is dan een vrij gebied (pest free area): vandaaruit mag de handel gewoon doorgaan;
- ☑ Ook export naar landen buiten de EU is mogelijk, tenzij het derde land vraagt om landsvrijheid. Zie hiervoor de derde landeneisen bij de NVWA (scan QR).

Meer informatie

Check de actualiteit rond de Japanse kever, er zijn vaak nieuwe ontwikkelingen. Houd berichtgeving vanuit de sector, uw vakorganisatie en/of de NVWA in de gaten.
Meer informatie over Popillia japonica kunt u vinden bij o.a. de NVWA en EPPO, alsmede op Groen Kennisnet (scan QR).

LTO Bomen, vaste planten en zomerbloemen

TUINBRANCHE NEDERLAND

Plantum

nak tuinbouw

Royal Anthos

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Glastuinbouw Nederland
morgen groeit vandaag

VGB

VBN

Versiedatum: augustus 2025